

ASIANAJAJATUTKINNON TUTKINTOJÄRJESTYS JA TUTKINTOVAATIMUKSET 1.3.2011 alkaen

Oikeusministeriö on päätöksellään OM 14/33/2010, 30.11.2010 vahvistanut asianajajatutkinnon tutkintojärjestyksen alla olevaan muotoon:

ASIANAJAJATUTKINTOJÄRJESTYS

- 1 Suomen Asianajajaliiton sääntöjen 5 §:n 3 momentissa tarkoitetun tutkinnon järjestää Suomen Asianajajaliiton hallitus.
- 2 Asianajajatutkinto käsittää kolme osaa:
 - 1 kirjallinen koe,
 - 2 asianajotoiminnan eettisiä ja käytännön kysymyksiä käsittelevä kaksipäiväinen koulutustilaisuus ja
 - 3 oikeudenkäyntitaitojen perusteita käsittelevä kaksipäiväinen koulutustilaisuus, johon liittyy etukäteistehtäviä, jotka tulee suorittaa hyväksytysti.

Kirjallinen koe tulee olla suoritettu hyväksytysti ennen koulutustilaisuuksiin osallistumista.

- 3 Asianajajatutkinnon toimittamista varten hallitus nimeää kalenterivuodeksi kerrallaan tutkintolautakunnan, johon kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän jäsentä, sekä määrää yhden jäsenistä lautakunnan puheenjohtajaksi.

Tutkintolautakunnan jäsenistä tulee vähintään puolet olla asianajajia.

- 4 Kirjallinen koe ja kummatkin koulutustilaisuudet järjestetään vähintään kaksi kertaa vuodessa Helsingissä. Kirjallinen koe voidaan järjestää tarvittaessa myös muualla Suomessa.
- 5 Asianajajatutkintoon voi ilmoittautua oikeusnotaarin tai oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittanut henkilö.
- 6 Kirjallisen kokeen ja koulutustilaisuuksien ajan ja paikan määrää tutkintolautakunta. Niistä on ilmoitettava Suomen Asianajajaliiton internet-sivuilla www.asianajajaliitto.fi vähintään kahta kuukautta ennen kirjallisen kokeen tai koulutustilaisuuden järjestämispäivää.
- 7 Tutkintovaatimukset vahvistaa tutkintolautakunnan ehdotuksesta Suomen Asianajajaliiton hallitus.

Tutkintovaatimukset on julkaistava Suomen Asianajajaliiton internet-sivuilla vähintään kahta kuukautta ennen tutkinnon kirjallisen kokeen tai koulutustilaisuuden järjestämispäivää.

- 8 Kirjallisessa kokeessa tai koulutustilaisuudessa hylätty voi tehdä tutkintolautakunnalle kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Kirjallisessa kokeessa tai koulutustilaisuudessa hylätty voi ilmoittautua suorittamaan uudestaan hylättyä osaa tutkinnosta.

Tutkintolautakunnan puheenjohtaja allekirjoittaa todistuksen hyväksytystä kirjallisesta kokeesta ja hyväksytystä koulutustilaisuuksiin osallistumisesta.

- 9 Kirjallisen kokeen ja koulutustilaisuuksien järjestämisestä aiheutuvien kulujen peittämiseksi peritään maksu, jonka suuruuden määrää Suomen Asianajajaliiton hallitus ja joka tulee maksaa ennen kirjalliseen kokeeseen tai koulutustilaisuuteen osallistumista.
- 10 Suomen Asianajajaliiton hallitus toimittaa vuosittain oikeusministeriölle selostuksen edellisen vuoden tutkintotoiminnasta.

TUTKINTOVAATIMUKSET

A Kirjallisuus

- 1 **Kommentaarihyvä asianajajatapaa koskevista ohjeista**

Kommentaari osoitteessa www.asianajajaliitto.fi/asianajajatutkinto

- 2 *Matti Ylöstalo – Olli Tarkka: Asianajajan käsikirja* (Kuudes laitos 2001 Werner Söderström Lakitieto Oy, ISBN 951-670-041-1, Porvoo 2001) s. 1-102 (I Johdanto ja II Asianajajalaki selityksineen), s. 125–191 (8 §-14 § ja III Asianajajaliiton säännöt) ja s. 273-294 (VI Varia)

- 3 **Asianajajaoikeutta** toim. *Matti Ylöstalo* (1985 tai 1993 muuttumaton lisäpainos) Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen julkaisuja B-sarja N:o 199, ISBD 951-0-13337-x) teoksesta jaksot

- *Pia Letto-Vanamo*: Miksi Suomessa ei ole asianajajamonopolia s. 12–26
- *Matti Ylöstalo*: Oikeuskansleri asianajajien toiminnan valvojana s. 117–129

Artikkelit osoitteessa www.asianajajaliitto.fi/asianajajatutkinto

- 4 **Näkökulmia asianajajaoikeuteen** (Edita Oyj, 2004, ISBN 951-37-4243-3)
- 5 **Asianajajan työkentältä – Från advokatens arbetsfält** (1994 ISBN 951-995033-6-6) seuraava artikkeli:
- *Terttu Utriainen*: Luottamusaseman väärinkäyttö (RL 36:5 §) asianajajarikoksena s. 504–515

Artikkeli osoitteessa www.asianajajaliitto.fi/asianajajatutkinto

- 6 *Markku Ylönen: Asianajajien valvonnan uudistaminen* (DL 3/2005 s. 615–622)

Artikkeli osoitteessa www.asianajajaliitto.fi/asianajajatutkinto

B Lainsäädäntö

- 1 Oikeudenkäymiskaari (31.12.1734 Pr 101).
- 2 Asianajalaki (496/1958) sekä sen nojalla vahvistetut Suomen Asianajaliiton säännöt (934/2004).
- 3 Oikeusapulaki (257/2002).
- 4 Hallintolainkäyttölaki (586/1996) ja hallintolaki (434/2003).
- 5 Muihin lakeihin sisältyvät asiamiestä yleensä tai erityisesti asianajajaa koskevat säännökset (RL 36:5, 36:8.2, 38:1, 38:2 ja 38:10, KK 18 luku, EsitutkintaL 45 ja 48 §:t, PakkokeinoL 4:1-2 ja 5:4 sekä TutkintovankeusL 8:4 ja 6-7 §:t ja 9:1-2 ja 5 §:t 768/2005, muut. 266/2007)
- 6 Suomen perustuslaki 2. luku (731/1999).
- 7 Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artikla (erityisesti 3 kappale b ja c kohdat) (Pe 102).
- 8 Kansalaisyhteiskunnan ja poliittisten oikeuksien yleissopimuksen (KP-sopimuksen) 14 artikla (erityisesti 3 kappale b ja d kohdat) (Pe 103).
- 9 Euroopan unionin perusoikeuskirja VI osasto (A:14.12.2007, PeEU 102).
- 10 Kielilain (423/2003) määräykset asianajajan tehtäväkentän kannalta.
- 11 Laki konkurssipesien hallinnon valvonnasta (109/1995).
- 12 Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa (689/1997).
- 13 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä (503/2008).
- 14 Kuntalaki 11. luku (365/1995).
- 15 Laki palvelujen tarjoamisesta (1166/2009) 2 luku.
- 16 Kuluttajansuojalaki 6 luku (38/1978).

Lainsäädäntö edellytetään hallittavan tutkintopäivänä voimassa olevien säädösten mukaisena.

C Asianajotoimintaa koskevia ohjeita

Asianajotoimintaa koskevia säädöksiä ja ohjeita -kansio www.asianajaliitto.fi/saantely

Asianajotoimintaa koskevia säädöksiä ja ohjeita -kansio (50 €) (asianajotoimistojen lisätilaukset 25 €) on tilattavissa Asianajaliiton toimistosta.

D Kurssin hinnoittelu ja aikataulu

Kirjallinen koe **150 euroa**.

Asianajotoiminnan eettisiä ja käytännön kysymyksiä käsittelevä kaksipäiväinen koulutustilaisuus; (**koulutustilaisuus I**) **675 euroa** ja oikeudenkäyntitaitojen perusteita käsittelevä kaksipäiväinen koulutustilaisuus (**koulutustilaisuus II**) **675 euroa** eli koulutustilaisuudet yhteensä **1 350 euroa**.

Kukin osasuoritus maksetaan erikseen kyseiseen tilaisuuteen ilmoittauduttaessa. Maksu tulee suorittaa Suomen Asianajajaliiton tilille **Nordea IBAN FI09 1270 3000 0182 21 (Bic: NDEAFIHH)**, ja osallistujan tulee esittää kuitti maksusuorituksesta kunkin osasuorituksen ilmoittautumisen yhteydessä.

Kirjallinen koe tulee olla suoritettu hyväksytysti ennen koulutustilaisuuksiin 1 ja 2 ilmoittautumista. Koulutustilaisuudet 1 ja 2 voidaan suorittaa valinnaisessa järjestyksessä.

Kirjallinen koe järjestetään Tekniskan Saleissa, osoitteessa Eerikinkatu 2, 00100 Helsinki. Kirjallinen koe voidaan tarvittaessa järjestää Asianajajaliiton osastojaon mukaisesti muuallakin Suomessa, mikäli kokeeseen ilmoittautuessa ilmoitetaan tällaisesta tarpeesta.

Koulutustilaisuudet I ja II järjestetään Kokoushotelli Rantapuistossa Ramsinniementie 14, 00980 Helsinki. Osallistujan on itse huolehdittava mahdollisesta majoitusvarauksesta. (Kokoushotelli Rantapuiston yhteystiedot puh. (09) 319 11, fax (09) 3199 1400, rantapuisto@rantapuisto.fi)

ASIANAJAJATUTKINNON AIKATAULU

2012		Viimeinen ilmoittautumispäivä
Kirjallinen koe	pe 27.1.2012 klo 10–13	13.1.2012
Kirjallinen koe	pe 20.4.2012 klo 10–13	10.4.2012
Kirjallinen koe	pe 28.9.2012 klo 10–13	14.9.2012
Koulutustilaisuus I	to–pe 19.–20.4.2012	5.4.2012
Koulutustilaisuus I (to 8.30–19.30, pe 8.30–16.30)	to–pe 1.–2.11.2012	18.10.2012
Koulutustilaisuus II	to–pe 7.– 8.6.2012	1.3.2012
Koulutustilaisuus II (to 9.00–20.30, pe 8.00–17.00)	to–pe 29.–30.11.2012	23.8.2012
2013		
Kirjallinen koe	pe 25.1.2013 klo 10–13	11.1.2013
Kirjallinen koe	pe 19.4.2013 klo 10–13	5.4.2013
Kirjallinen koe	pe 27.9.2013 klo 10–13	13.9.2013
Koulutustilaisuus I	to–pe 25.–26.4.2013	11.4.2013
Koulutustilaisuus I (to 8.30–19.30, pe 8.30–16.30)	to–pe 31.10.–1.11.2013	17.10.2013

Koulutustilaisuus II	to-pe 13.-14.6.2013	7.3.2013
Koulutustilaisuus II	to-pe 21.-22.11.2013	15.8.2013

(to 9.00–20.30, pe 8.00–17.00)

Mahdollisista aikataulumuutoksista päättää asianajajatutkintolautakunta ja niistä ilmoitetaan Asianajajaliiton internet-sivuilla www.asianajajaliitto.fi/asianajajatutkinto viimeistään kaksi kuukautta ennen ko. tilaisuutta.

E Koulutustilaisuudet

Kaksipäiväinen koulutustilaisuus I (kurssipäivät 1 ja 2) keskittyy tapaohjeisiin ja toimiston järjestämiseen.

Kaksipäiväinen koulutustilaisuus II (kurssipäivät 3 ja 4) etukäteistehtävineen keskittyy oikeudenkäyntitaitojen perusteisiin.

ASIANAJAJATUTKINNON KOULUTUSTILAIKUNNEN I OHJELMA (Kurssipäivät 1 ja 2)

1. päivä

- 8.30 Ilmoittautuminen ja aamukahvi
- 9.00 Avaussanat
- 9.10 Asianajajaliiton toiminnan esittely – miksi liittyä Asianajajaliittoon
Asianajaja *Mika Ilveskero*, Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy
- 9.30 Asianajajan perusarvot ja esteellisyyskysymykset
Asianajaja *Mika Ilveskero*, Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy
- 10.45 Hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden pääkohtia esimerkein
Valvonnasta vastaava lakimies *Minna Melender*, Suomen Asianajajaliitto
- 12.00 Salassapitovelvollisuus ja asianajotoimiston tietoturva-asiat
Asianajaja *Klaus Nyblin*, Asianajotoimisto Hammarström Puhakka Partners Oy
tai asianajaja *Claudio Busi*, Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy
- 12.30 Lounas
- 13.30 Nuoren asianajajan näkökulma tapaohjeisiin
Asianajaja *Jukka Lång*, Dittmar & Indrenius
- 14.15 Kahvitauko

- 14.30 Asianajaja ja julkisuus, tiedottaminen, viestintä
 –yhteydenpito asiakkaaseen
 –mentorointi aloittavan asianajajan tukena
 Asianajaja *Riitta Leppiniemi*, Asianajotoimisto Susiluoto Oy
- 15.30 Asianajotoimiston markkinointi ison ja pienen toimiston näkökulmasta
 Asianajaja *Jori Taipale*, Asianajotoimisto Bird & Bird Oy
 Asianajaja *Harri Kontturi*, Asianajotoimisto Kontturi & Co Oy
- 17.30 Luennot päättyvät
- 17.15 Iltapala, jonka aikana puheenvuoro:
 Eväitä töissä jaksamiseen; asianajaja *Hanna Rähä*, Asianajotoimisto Botnia Oy

2. päivä

- 8.30 Aamukahvi
- 9.00 Asianajotoimiston järjestäminen liiton ohjeiden mukaan
 –toimiston yleiseen järjestämiseen liittyvät asiat
 –diariointi
 –toimeksiantosopimus, etämyynti
 –esteellisyys ja sen tarkastaminen
 –asiakirjojen säilytys, arkistointi
 –asiakasvarat
 –Asianajotoimiston tarkastuksessa läpikäytävät asiat
 Asianajaja *Pekka Suojanen*, Asianajotoimisto Suojanen & Alanen Oy
- 10.15 Varautuminen yllättäviin tilanteisiin asianajotoimistossa
 Asianajaja *Tuomo Vatanen*, Asianajotoimisto Surakka Oy
- 11.00 Tauko
- 11.15 Rahanpesun ja terrorismin estäminen
 Asianajaja *Mats Welin*, Asianajotoimisto Uoti, Sotamaa & Welin Oy
- 12.00 Lounas
- 13.00 Vaihtoehtoiset riidanratkaisumenetelmät – sovintomenettely
 Asianajaja *Antti Heikinheimo*, Hannes Snellman Asianajotoimisto Oy
 tai asianajaja *Petri Taivalkoski*, Roschier Asianajotoimisto Oy
- 13.45 Kahvitauko
- 14.00 Ryhmätyöt
 Tapaohjeiden soveltaminen valvontaratkaisujen valossa

- 14.45 Ryhmätöiden purku
Asianajaja *Jukka Holopainen*, Asianajotoimisto Kurki-Suonio Ky
- 16.30 Kurssin päätössanat ja todistusten jako

**ASIANAJAJATUTKINNON KOULUTUSTILAISUUS II (KURSSIPÄIVÄT 3 JA 4)
ELI OIKEUDENKÄYNTITAITOJA KOSKEVA KOULUTUSTILAISUUS**

Oikeudenkäyntitaitoja koskeva asianajajatutkinnon **koulutustilaisuus II** käsittää kaksi koulutuspäivää (luento-opetusta 6 tuntia ja pienryhmäharjoituksia 8,5 tuntia) sekä noin 15 tuntia itsenäisesti tehtäviä ennakkotehtäviä. ***Ennakkotehtävien suoritus alkaa 12 viikkoa ennen kaksipäiväistä koulutustilaisuutta.*** Koulutuspäivien aikataulu on ensimmäisenä kurssipäivänä 9.00–21.00 ja toisena 8.30–16.00. Kouluttajana toimii *Jarkko Männistö* Ajatuspaja Käräjistä apunaan oikeudenkäyntiasianajajia.

**ASIANAJAJATUTKINNON KOULUTUSTILAISUUDEN II OHJELMA
(Kurssipäivät 3 ja 4)**

3. päivä

- 9.00 Aamukahvi ja kurssijärjestelyiden läpikäyminen
- 10.00 Kirjallisen valmistelun ongelmakohdat
- 12.00 Lounas ja majoittuminen
- 13.00 Valmisteluharjoitus 1
- 14.30 Kahvitauko
- 15.00 Valmisteluharjoitus 2
- 16.30 Valmisteluharjoitus 3
- 18.00 Luennot päättyvät
- 18.15 Päivällinen ja palaute valmisteluharjoituksista

4. päivä

- 8.00 Aamupala ja pääkäsittelyharjoituksen järjestelyt
- 8.30 1. pääkäsittelykierros
- 10.30 2. pääkäsittelykierros
- 12.30 Lounas

- 13.30 Palaute pääkäsittelyharjoituksesta
- 15.00 Kahvitauko
- 15.15 Tietoiskut rikosprosessista, hallintoprosessista ja kv-menettelyistä
Asianajajat *Janne Nyman*, *Kai Kuusi* ja *Eva Storskrubb*
- 17.00 Päivän päätös

Koulutuksen opetuksellisena tavoitteena on opettaa asianajajatutkintoon osallistuville oikeudenkäyntitaidon perusteet eli ne asiat, jotka jokaisen asianajajan tulee hallita asian käsittelyssä tuomioistuimessa.

Kurssin tavoitteet liittyvät menetelmätason osaamiseen, eivät prosessitekniisten yksityiskohtien hallitsemiseen. Kurssilla keskitytään niihin periaatteisiin, joita asianajajan tulisi noudattaa juttua ajaessaan, jotta päämiehen jutulla olisi parhaat menestymisen mahdollisuudet.

Tavoitteena on, että koulutukseen osallistunut henkilö kurssin jälkeen:

- osaa analysoida tapauksen ja tunnistaa yksinkertaisen tapauksen oikeudellisesti relevantit elementit
- tuntee hyvän oikeudenkäyntikirjelmän peruseriaatteet ja osaa soveltaa niitä yksinkertaisessa asiassa
- tuntee hyvän suullisen valmistelun peruseriaatteet ja osaa soveltaa niitä yksinkertaisessa valmistelutilanteessa
- tuntee hyvän oikeudenkäyntitaidon peruseriaatteet ja osaa soveltaa niitä yksinkertaisessa pääkäsittelyssä.

Kurssiaineisto muodostuu valikoidusta kirjallisuudesta (noin 100 sivua) sekä kurssia varten laaditusta siviilioikeudellisesta oikeustapauksesta. Asiamiehentehtäviin liittyvä prosessioikeudellinen lainsäädäntö luetaan jo kirjallisen tutkinnon yhteydessä ja se edellytetään hallittavan oikeudenkäyntitaitojen perusteita käsittelevässä koulutustilaisuudessa.

Rikos- ja hallinto-oikeudenkäynnin periaatteet käydään läpi luennoin, samoin kuin vaihtoehtoiset riidanratkaisumenetelmät ja kansainvälisten ja erityisesti EY-prosessisääntöjen vaikutukset kotimaiseen oikeudenkäyntiin.

F Asianajajatutkinnon voimassaolo

Uusimuotoinen asianajajatutkinto on voimassa, kun se on kerran suoritettu. 12.5.2004 mukaisen tutkintojärjestyksen mukainen tutkinto on voimassa tuon tutkintojärjestyksen 7 kohdan 4 momentin mukaisesti kolme vuotta tutkinnon suorittamisesta.

G Tutkintoon ja koulutustilaisuuksiin ilmoittautuminen

Kirjalliseen kokeeseen tulee ilmoittautua viimeistään kaksi viikkoa ennen koetta. Koulutustilaisuuteen 1 ja 2 voi ilmoittautua vasta sen jälkeen, kun kirjallinen koe on suoritettu hyväksytysti.

Koulutustilaisuuteen 1 on ilmoitauduttava viimeistään kaksi viikkoa ennen koulutustilaisuuden alkamista.

Koulutustilaisuuteen 2 on ilmoitauduttava viimeistään kaksi viikkoa ennen etukäteistehtävien alkamista.

Tarkat päivät ilmoitetaan Asianajajaliiton internet-sivuilla www.asianajajaliitto.fi.

Kustakin hyväksytystä osasuorituksesta (kirjallinen koe, koulutustilaisuus I ja koulutustilaisuus II) annetaan erikseen todistus, jonka allekirjoittaa tutkintolautakunnan puheenjohtaja

H Täydennyskoulutusveloitteesta vapautuminen

Asiaa valmistelleen työryhmän näkemyksen mukaan asianajajatutkinnon suorittanut on vapautettu täydennyskouluttautumisesta ensimmäisenä jäsenvuotenaan, mikäli uusimuotoisen tutkinnon suorittanut hakeutuu jäseneksi kahden vuoden kuluessa tutkinnon suorittamisesta. Tutkinnon suorittaminen on mahdollista jo oikeusnotaari -tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Samoin työryhmän mielestä koulutustilaisuuden I asianajajaluonnoitsijoiden ja koulutustilaisuuden II apuopettajien osalta kurssille osallistuminen katsotaan täydennyskouluttautumisveloitteen mukaiseksi kouluttautumiseksi.